

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ 197/2017
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
Συνεδρίαση της 21ης - 9 - 2017**

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Μιχαήλ Απέσσος, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη : Αλέξανδρος Καραγιάννης, Ανδρέας Χαρλαύτης και Βασιλική Δούσκα, Αντιπρόεδροι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Στέφανος Δέτσης, Θεόδωρος Ψυχογιός, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Νίκη Μαριόλη, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Διονύσιος Χειμώνας, Βασιλική Παπαθεοδώρου και Νικόλαος Καραγιώργης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Χρήστος Κοραντζάνης, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος : Το υπ' αριθ. πρωτ. ΔΕΕΦ Β 1113283 ΕΞ 2017/24-7-2017 έγγραφο του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Ερώτημα: Ερωτάται αν: α) Οι συμβάσεις εκχώρησης μεταξύ της «FRAPORT ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως

εκχωρητή, και του «ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως εκδοχέα, αποτελούν αντικείμενο της φορολογίας των τελών χαρτοσήμου και υπόκεινται στο αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 2 % (πλέον 20% εισφοράς υπέρ ΟΓΑ), σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1.α του άρθρου 15 του Κώδικα Τελών Χαρτοσήμου ή επέχουν την θέση παρεπόμενων συμφώνων, βάσει των διατάξεων της παρ. 1.γ του άρθρου 15 και επομένως απαλλάσσονται.

β) Οι ως άνω συμβάσεις εκχώρησης απαιτήσεων έχουν τον χαρακτήρα «οιονεί εντολών» και ότι τα τέλη χαρτοσήμου δεν οφείλονται μεν κατά την κατάρτιση της σύμβασης, οφείλονται όμως μελλοντικά, κατά την στιγμή της καταβολής και για κάθε ποσό που καταβάλλεται.

γ) Σε κάθε περίπτωση, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η σύμβαση εκχώρησης μεταξύ της «FRAPORT ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως εκχωρητή, και του «ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως εκδοχέα, συνολογήθηκε κατ' εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης ή εξυγίανσης και επομένως απαλλάσσεται του τέλους χαρτοσήμου κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10 του ν. 3049/2002, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 2, παρ. 11, και 5, παρ. 1, του ν. 3986/2011

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Το εξεταζόμενο ερώτημα ανέκυψε κατόπιν εγγράφου της Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών προς τη Διεύθυνση Εφαρμογής Έμμεσης Φορολογίας της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, με το οποίο ετίθετο ο προβληματισμός περί υπαγωγής ή μη σε φορολογία τελών χαρτοσήμου των συμβάσεων εκχώρησης απαιτήσεων από επιστροφές ΦΠΑ, μεταξύ της «FRAPORT ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως εκχωρητή και του «ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως εκδοχέα, κατ' εφαρμογή σχετικών διατάξεων των δύο Συμβάσεων Παραχώρησης, που κυρώθηκαν με το ν. 4389/2016, προκειμένου να αποπληρωθεί το υπόλοιπο των

Προκαταβολών Αμοιβής Παραχώρησης που οφείλει να καταβάλει ο εκχωρητής στον εκδοχέα.

2. Ειδικότερα, μεταξύ της «FRAPORT ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (Παραχωρησιούχο ή Εταιρεία) και τους μετόχους αυτής και του Ελληνικού Δημοσίου και του «ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΔΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (Παραχωρητή) έχουν συναφθεί η από 14-12-2015 Σύμβαση Παραχώρησης αεροδρομίων Αιγαίου και η από 14-12-2015 Σύμβαση Παραχώρησης αεροδρομίων Κρήτης, Ηπειρωτικής Ελλάδος και Ιονίου, οι οποίες κυρώθηκαν και απέκτησαν τυπική ισχύ νόμου με τα άρθρα 216 και 215 αντίστοιχα του ν. 4389/2016 (Α' 94), από τις οποίες απορρέουν πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο του ΦΠΑ. Επιπλέον συνάφθηκαν οι από 10-4-2017 συμβάσεις εκχώρησης απαιτήσεων μεταξύ της «FRAPORT ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως εκχωρητή και του «ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΔΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως εκδοχέα, οι οποίες τροποποιήθηκαν στις 26-4-2017.

3. Κατά την ταυτόσημη διατύπωση του άρθρου 43.1.1 (Φορολογικά Ζητήματα) των ανωτέρω δύο Συμβάσεων Παραχώρησης ορίζεται ότι: «Οι πληρωμές στον Παραχωρητή δυνάμει του Άρθρου 29.1 (Αμοιβή Παραχώρησης) ... αποτελούν εισόδημα για τον Παραχωρητή και για το Δημόσιο αντίστοιχα, το οποίο υπόκειται σε ΦΠΑ, ενώ αποτελούν δαπάνη λειτουργίας για τον Παραχωρησιούχο. Προς αποφυγή αμφιβολιών, η Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης δεν αποτελεί δαπάνη λειτουργίας του Παραχωρησιούχου. Η καταβολή μέρους της Προκαταβολής Αμοιβής Παραχώρησής που πρέπει να πληρωθεί από τον Παραχωρησιούχο δυνάμει του Άρθρου 29.1 (Αμοιβή Παραχώρησης) κατά την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης ή πριν από αυτή και η οποία ισοδυναμεί με το ποσό του Φ.Π.Α. που αντιστοιχεί στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, θα αναβάλλεται, κατά τη διακριτική ευχέρεια του Παραχωρησιούχου, έως ότου το εν λόγω ποσό ΦΠΑ πράγματι επιστραφεί από το Δημόσιο στον Παραχωρησιούχο, με την επιφύλαξη τυχόν εκχώρησης στον Παραχωρητή, ισόποσου πιστωτικού

υπολοίπου ΦΠΑ δυνάμει του άρθρου 43,1.1. Ο Παραχωρησιούχος θα φέρει την πλήρη ευθύνη να επιδιώξει την επιστροφή οποιουδήποτε πιστωτικού υπολοίπου Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένου τόκου υπερημερίας για τυχόν καθυστερήσεις στην εν λόγω επιστροφή Φ.Π.Α. δεόντως και εγκαίρως. Διευκρινίζεται ότι η εκχώρηση του πιστωτικού υπολοίπου Φ.Π.Α. δυνάμει του άρθρου 43.1.1 θα εκτείνεται επίσης στον τόκο υπερημερίας για τυχόν καθυστερήσεις στην εν λόγω επιστροφή Φ.Π.Α.»

Εξάλλου, στο άρθρο 29.1.1 (Αμοιβή Παραχώρησης) των Συμβάσεων Παραχώρησης ορίζεται ότι : «Λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα που εκχωρούνται από τον Παραχωρητή στον Παραχωρησιούχο βάση της παρούσας Σύμβασης, ο Παραχωρησιούχος θα καταβάλλει στον Παραχωρητή:

- α) την Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης κατά την Ημερομηνία έναρξης Παραχώρησης ή πριν από αυτής και
- β) την Αμοιβή Παραχώρησης η οποία υπολογίζεται δυνάμει του άρθρου 29.1.2 και σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Σύμβασης καταβλητέα σύμφωνα με το άρθρο 29.2 (Υπολογισμοί και πληρωμή)».

Κατά το άρθρο 3.1. (Ορισμοί) των Συμβάσεων Παραχώρησης, ως Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης νοείται το ποσό των 609.000.000 ευρώ (Σύμβαση για τα αεροδρόμια Κρήτης, Ηπειρωτικής Ελλάδος και Ιονίου) και το ποσό των 625.000.000 ευρώ (Σύμβαση για τα Αεροδρόμια Αιγαίου).

4. Περαιτέρω με τις από 10-4-2017 συμβάσεις εκχώρησης απαιτήσεων συνομολογήθηκαν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«...ΠΡΟΟΙΜΙΟ... Δ. Ο Εκχωρητής αποφάσισε να αναβάλει την καταβολή μέρους της Προκαταβολής Αμοιβής Παραχώρησης ίσου με το ποσό του ΦΠΑ που αναλογεί στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, ήτοι ποσό ... (το αντίστοιχο για τις δυο Συμβάσεις) ευρώ (εφεξής «Αναβαλλόμενη Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης») μέχρι το εν λόγω ποσό πράγματι να επιστραφεί από το Δημόσιο στον Εκχωρητή σύμφωνα με το άρθρο 43.1.2 (β) της Σύμβασης Παραχώρησης. Συνεπώς, ο Εκχωρητής κατά την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης θα καταβάλει στον Εκδοχέα το ποσό των ... ευρώ, εκ των οποίων ο Εκδοχέας θα αποδώσει το αναλογούν στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης ΦΠΑ ποσό ύψους ... (150.000.000 και 146.160.000 ευρώ αντίστοιχα για τις δύο συμβάσεις) στην αρμόδια φορολογική αρχή και θα αναβάλει την είσπραξη του ποσού αυτού από τον Εκχωρητή ως ανωτέρω.

Ε. Για το λόγο αυτό, με την παρούσα Σύμβαση ο Εκχωρητής επιθυμεί να εκχωρήσει στον Εκδοχέα τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία σχετικά με την καταβολή της Αναβαλλόμενης Προκαταβολής Αμοιβής Παραχώρησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Σύμβαση Παραχώρησης.

ΣΥΜΦΩΝΗΘΗΚΑΝ τα ακόλουθα:

1. Ερμηνεία

1.1 Ορισμοί

Εκτός αν άλλως αναφέρεται ή άλλως ορίζεται στην παρούσα Σύμβαση, οι όροι με κεφαλαία θα έχουν την έννοια που τους αποδίδεται στην Σύμβαση Παραχώρησης. Οι ακόλουθοι όροι θα έχουν την κάτωθι έννοια:

Αίτηση Επιστροφής ΦΠΑ είναι η αίτηση (αιτήσεις) που υποβάλλεται(ονται) σύμφωνα με τον όρο 3.3 κατωτέρω στις αρμόδιες φορολογικές αρχές για τις επιστροφές ΦΠΑ σε σχέση με το εκάστοτε πιστωτικό υπόλοιπο ΦΠΑ του Εκχωρητή που αναλογεί στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης και ισούται με την Αναβαλλόμενη Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, ήτοι ποσού ... ευρώ, σύμφωνα με το άρθρο 34 του Νόμου 2859/2000, όπως από καιρού εις καιρόν τροποποιείται και ισχύει....

Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία σημαίνει τα καθαρά ποσά που είναι απαιτητά, σύμφωνα με το άρθρο 34 του Νόμου 2859/2000, όπως από καιρού εις καιρόν τροποποιείται και ισχύει, και τη διαδικασία των ΑΥΟ ΠΟΑ 1090/2012, 1067/2013 και της Εγκυκλίου 1082/2013, από τον Εκχωρητή έναντι των αρμοδίων φορολογικών αρχών σε σχέση με το ΦΠΑ που αναλογεί στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, και ισούνται με την Αναβαλλόμενη Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, ήτοι ποσού...(150.000.000 και 146.160.000 ευρώ αντίστοιχα για τις δύο συμβάσεις), όπως τα ποσά αυτά προσδιορίζονται και εξειδικεύονται στις σχετικές Αιτήσεις Επιστροφής ΦΠΑ του Εκχωρητή, έπειτα από υποβολή και διευθέτηση της αντίστοιχης Αίτησης Επιστροφής ΦΠΑ που υποβάλλεται σύμφωνα με τον όρο 3.3 κατωτέρω, και όλα τα δικαιώματα και τις απαιτήσεις του Εκχωρητή, υφιστάμενες ή μελλοντικές, που έχουν προκύψει ή θα προκύψουν (συμπεριλαμβανομένων οωνδήποτε τόκων ή επιπλέον πληρωτέων ποσών σύμφωνα με τον νόμο και τη Σύμβαση Παραχώρησης) υπό ή σε σχέση με τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των Τόκων Οφειλόμενων από το Δημόσιο, όπως αυτά τα δικαιώματα και οι απαιτήσεις μπορούν εκάστοτε να τροποποιηθούν.

2. Εκχώρηση

2.1 Σχετικά με τη νόμιμη και εμπρόθεσμη εξόφληση και καταβολή της Αναβαλλόμενης Προκαταβολής Αμοιβής Παραχώρησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 43.1 της Σύμβασης Παραχώρησης, ο Εκχωρητής, ως μοναδικός, αδιαφιλονίκητος και αποκλειστικός κύριος και κάτοχος των Εκχωρούμενων Περιουσιακών Στοιχείων, δια της παρούσας ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα:

α. εκχωρεί προς τον Εκδοχέα, τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία στον Εκδοχέα σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων ΑΚ 455 επ.,

β. εκχωρεί και μεταβιβάζει στον Εκδοχέα όλα τα δικαιώματα, αξιώσεις, προνόμια και νόμιμα ένδικα βοηθήματα, τα οποία προέρχονται ή πηγάζουν από τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων και αξιώσεων του άρθρου 43.1.2 (β) της Σύμβασης Παραχώρησης (απόδοση τυχόν πιστωτικού υπολοίπου του Φ.Π.Α. στον Παραχωρησιούχο) , και

γ. εκχωρεί και μεταβιβάζει στον Εκδοχέα όλα τα παρεπόμενα δικαιώματα που εξασφαλίζουν τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία (σύμφωνα με το άρθρο ΑΚ 458) καθώς επίσης και όλα τα δικαιώματα προτίμησης και απαιτήσεις, οι οποίες σε περίπτωση πτώχευσης ή αναγκαστικής εκτέλεσης συνδέονται με τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία,

2.2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 4.2 της παρούσας ο Εκδοχέας θα καταστεί αποκλειστικός δικαιούχος των Εκχωρούμενων Περιουσιακών Στοιχείων και θα δύναται να ασκεί όλα τα δικαιώματα και νόμιμα ένδικα μέσα που παρέχονται στον Εκδοχέα υπό την Ελληνική νομοθεσία κατά την απόλυτη διακριτική του ευχέρεια, ώστε να εισπράττει ο ίδιος κάθε πληρωμή από τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε συναίνεση ή εξουσιοδότηση ή έγκριση από τον Εκχωρητή.

3. Αναγγελία της Εκχώρησης...

3.3 Ο Εκχωρητής θα υποχρεούται να υποβάλει την Αίτηση Επιστροφής ΦΠΑ, η οποία θα αφορά ποσό ... (150.000.000 και 146.160.000 αντίστοιχα για τις δύο συμβάσεις) ευρώ, ήτοι ποσό ίσο με την Αναβαλλόμενη Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, εντός 5 εργάσιμων ημερών από το τέλος του πρώτου ημερολογιακού μήνα από την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης.

Σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατό να συμπεριληφθεί το σύνολο του εν λόγω ποσού στην Αίτηση Επιστροφής ΦΠΑ που θα υποβληθεί κατά τα ανωτέρω, ο Εκχωρητής υποχρεούται να υποβάλει εντός 5 εργάσιμων ημερών από το τέλος του κάθε επόμενου ημερολογιακού μήνα Αιτήσεις Επιστροφής ΦΠΑ σε σχέση με το εκάστοτε πιστωτικό υπόλοιπο ΦΠΑ του Εκχωρητή που αναλογεί στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης μέχρι συμπλήρωσεως του ποσού ΦΠΑ που ισούται με την Αναβαλλόμενη Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, ήτοι ποσού ... (150.000.000 και 146.160.000, αντίστοιχα για τις δύο συμβάσεις) ευρώ, και μετά την υποβολή οποιοσδήποτε Αίτησης Επιστροφής ΦΠΑ ο Εκχωρητής θα ειδοποιεί τον Εκδοχέα σχετικά με την εν λόγω αίτηση για τους σκοπούς σύναψης Προσαρτήματος/ων Επιστροφής ΦΠΑ.

3.4. Σε κάθε περίπτωση ρητά συμφωνείται ότι ο Εκχωρητής ή δανειστές αυτού δεν θα έχουν κανένα δικαίωμα είσπραξης σε επιστροφές ΦΠΑ από το πιστωτικό υπόλοιπο ΦΠΑ του Εκχωρητή που αναλογεί στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, όπως αυτό προσδιορίζεται και εξειδικεύεται στις σχετικές Αιτήσεις Επιστροφής ΦΠΑ του Εκχωρητή, μέχρι συμπλήρωσεως του ποσού ΦΠΑ που ισούται με την Αναβαλλόμενη Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, ήτοι ποσού ... (150.000.000 και 146.160.000 αντίστοιχα για τις δύο συμβάσεις) ευρώ, και ο Εκχωρητής υποχρεούται να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να μην εισπραχθούν από άλλο πρόσωπο εκτός του Εκδοχέα επιστροφές ΦΠΑ από το πιστωτικό υπόλοιπο ΦΠΑ του Εκχωρητή που αναλογεί στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, όπως αυτό προσδιορίζεται και εξειδικεύεται στις σχετικές Αιτήσεις Επιστροφής ΦΠΑ του Εκχωρητή, ως ανωτέρω, μέχρι συμπλήρωσεως του εν λόγω ορίου.

4. Δικαιώματα και Υποχρεώσεις σε σχέση με τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία

4.1 Ο Εκδοχέας θα έχει πλήρες δικαίωμα να αιτείται και να λαμβάνει από το Ελληνικό Δημόσιο οποιαδήποτε πληροφορία σχετική με τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία.

4.2 Ο Εκχωρητής και ανεξάρτητα από την παρούσα Εκχώρηση θα φέρει την πλήρη ευθύνη να επιδιώξει την καταβολή των πληρωμών από τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία στον Εκδοχέα, συμπεριλαμβανομένων τυχόν Τόκων Οφειλόμενων από το Δημόσιο, δεόντως και εγκαίρως

4.3 Ο Εκχωρητής θα απέχει από κάθε ενέργεια ή παράλειψη η οποία θα μπορούσε να προκαλέσει καθυστέρηση στις εν λόγω καταβολές πέραν των προθεσμιών που ορίζονται στο άρθρο 43.1.2(β) της Σύμβασης Παραχώρησης,

5. Εγγυοδοτικές Δηλώσεις - Ανάληψη Υποχρεώσεων...

6. Εκχώρηση Σύμφωνα με τη Σύμβαση Παραχώρησης

6.1 Με την παρούσα εκχώρηση συμφωνείται ότι θα επέρχεται απόσβεση του χρέους του Εκχωρητή προς τον Εκδοχέα από την Αναβαλλόμενη Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης στο βαθμό και τη στιγμή που ο τελευταίος εισπράττει πληρωμές από τα Εκχωρούμενα Περιουσιακά Στοιχεία. Τυχόν υπερβάλλον ποσό που εισπράχθηκε από τον Εκδοχέα θα επιστρέφεται στον Εκχωρητή.

6.2 Σε περίπτωση επέλευσης οποιουδήποτε από τα κατωτέρω γεγονότα:

α. καταγγελία για οποιονδήποτε λόγο της Σύμβασης Παραχώρησης,

β. είσπραξη από τον Εκχωρητή ή τρίτο πρόσωπο για οποιονδήποτε λόγο ποσού από επιστροφή ΦΠΑ που αναλογεί στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης κατά παραβίαση τους άρθρου 3.4 της παρούσας και μη απόδοσης του στον Εκδοχέα,

γ. παραβίαση από τον Εκχωρητή των Εγγυοδοτικών Δηλώσεων και Υποχρεώσεων του άρθρου 5 της παρούσας και της υποχρέωσης του άρθρου 4.3 της παρούσας,

ο Εκδοχέας θα έχει τα δικαιώματα και τις αξιώσεις που προβλέπονται στην Σύμβαση Παραχώρησης και τον νόμο.»

Νομοθετικό πλαίσιο

5. Στο άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 3049/2002 «Αποκρατικοποίηση επιχειρήσεων του Δημοσίου και άλλες διατάξεις» (Α' 212), ορίζεται ότι:

«1. Οι συμβάσεις και πράξεις που συνομολογούνται σε εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης ή εξυγίανσης σύμφωνα με το νόμο αυτόν, περιλαμβανομένης και της πράξης ή της σύμβασης συγχώνευσης ή της διάσπασης ή της κατάργησης ή διάλυσης επιχειρήσεων, και οι σχετιζόμενες με αυτές μεταβιβάσεις ακινήτων, κινητών, μετοχών ή πάσης φύσεως δικαιωμάτων, εισφορές περιουσιακών στοιχείων, κινητών ή ακινήτων ή επιχειρηματικών κλάδων ή τμημάτων, μεταγραφές και πάσης φύσεως συμβάσεις και πράξεις προς πραγμάτωσή τους, περιλαμβανομένης της συστάσεως και εγγραφής υποθήκης, της εγγραφής προσημειώσεως υποθήκης και της συστάσεως ενεχύρου, απαλλάσσονται από οποιονδήποτε φόρο, περιλαμβανομένου και του

φόρου εισοδήματος λόγω υπεραξίας, τέλος, τέλος χαρτοσήμου, εισφορά, δικαίωμα ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 2859/2000 και του ν. 1676/1986.»

6. Στα άρθρα 1, 2 παρ. 11 και 5 του ν. 3986/2011 «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (Α' 152) ορίζονται τα εξής:

«Συνιστάται ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΤΑΜΕΙΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (Ταμείο). Το Ταμείο έχει αποκλειστικό σκοπό την Αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου, καθώς και περιουσιακών στοιχείων «Ν.Π.Δ.Δ. ή των δημοσίων επιχειρήσεων των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5, σύμφωνα με τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς και με εγγυήσεις πλήρους διαφάνειας, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι των εσόδων....

2. Το προϊόν αξιοποίησης χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους της χώρας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 17 του επόμενου άρθρου..»¹

Άρθρο 2

«11....Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων στο Ταμείο, σύμφωνα με την παράγραφο 5, καθώς και η μεταγραφή της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου που προβλέπεται στην παράγραφο 6, απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά, αμοιβή ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου, συμπεριλαμβανομένου του φόρου εισοδήματος για το κάθε μορφής εισόδημα που προκύπτει από τη δραστηριότητα του Ταμείου, του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, του φόρου έναρξης δραστηριότητας, τέλους, εισφοράς ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε Ν.Π.Δ.Δ., Ασφαλιστικών Οργανισμών ή τρίτων, δικαιωμάτων συμβολαιογράφων, δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών και αμοιβών ή ανταποδοτικών τελών υποθηκοφυλάκων και πάσης φύσης ανταποδοτικών τελών.

¹ Με την υπ' αρ. 195/27.10.2011 (Β' 250) απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων μεταβιβάστηκε στο ΤΑΙΠΕΔ το προβλεπόμενο στην παράγραφο 8(γ)του άρθρου 22 του ν.3913/2011 δικαίωμα παραχώρησης των δικαιωμάτων που αφορούν στη χρήση, διαχείριση, ανάπτυξη, επέκταση, συντήρηση και εκμετάλλευση ενός ή περισσότερων περιφερειακών αεροδρομίων στην Ελλάδα.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και των παραγράφων 1 και 3 έως και 6 του άρθρου 10 του ν. 3049/2002 (Α' 212) εφαρμόζονται και για τις δικαιοπραξίες που καταρτίζονται σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5 του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 5

«1. Η αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου διενεργείται με κάθε πρόσφορο τρόπο και κατά προτίμηση, με: α) ...β) ... γ) ... δ) ...ε) Παραχώρηση της χρήσης ή της εκμετάλλευσης τους...

2...γ. Το Ελληνικό Δημόσιο δύναται να συνυπογράψει μαζί με το ΤΑΙΠΕΔ, συμβάσεις παραχώρησης δικαιωμάτων λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης υποδομών, ως προς τα δικαιώματα και υποχρεώσεις που αναλαμβάνει το ίδιο σύμφωνα με προβλεπόμενα στην οικεία σύμβαση.»

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις και τους όρους των συμβάσεων παραχώρησης που κυρώθηκαν με νόμο, ερμηνευόμενους αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα εξής:

7. Με το άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 3049/2002 καθιερώνονται ευρύτατες, αντικειμενικές απαλλαγές από φόρους, τέλη, εισφορές, δικαιώματα τρίτων κ.λ.π. (βλέπ. ΝΣΚ 172/2005) των συμβάσεων και πράξεων που συνομολογούνται σε εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης ή εξυγίανσης σύμφωνα με το νόμο αυτόν και στις οποίες υπάγονται, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 2 παρ. 11 του ν. 3986/2011, και οι σχετικές πράξεις και συμβάσεις που συνομολογούνται από το ΤΑ.Ι.ΠΕ.Δ., κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5 του ίδιου νόμου, πράγμα, άλλωστε, που δεν αμφισβητείται.

Το ζήτημα που εν προκειμένω τίθεται είναι αν οι εξεταζόμενες συμβάσεις εκχώρησης απαιτήσεων υπάγονται στο αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 παρ. 1 του ν. 3049/2002.

8. Όπως προαναφέρθηκε, το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 10 ν.3049/2002 είναι ευρύτατο, η δε μνεία των πράξεων και συμβάσεων που συνομολογούνται σε εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης και καταλαμβάνονται απ' αυτό είναι ενδεικτική, περιλαμβάνονται, δε, σε κάθε περίπτωση, «και πάσης φύσεως συμβάσεις και πράξεις προς πραγμάτωσή τους» .

Το κριτήριο για το αν μία σύμβαση συνομολογείται κατ' εφαρμογή και πραγμάτωση μιας διαδικασίας αποκρατικοποίησης, και εν προκειμένω των διαδικασιών που προβλέπονται από τις Συμβάσεις Παραχώρησης αεροδρομίων με ημερομηνία 14-12-2015, θα πρέπει καταρχήν να αναζητηθεί στις ίδιες τις Συμβάσεις Παραχώρησης, οι οποίες κέκτονται μάλιστα τυπική ισχύ νόμου.

9. Στις Συμβάσεις Παραχώρησης προβλέπεται (άρθρο 29.1.1) η υποχρέωση του Παραχωρησιούχου να καταβάλει προς τον Παραχωρητή την Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, η οποία, μαζί με την Αμοιβή Παραχώρησης, αποτελεί το οικονομικό προϊόν της αξιοποίησης το οποίο θα αποκτήσει ο Παραχωρητής για την εξυπηρέτηση του προβλεπόμενου στο άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 3986 /2011 σκοπού. Η ευχέρεια αναβολής καταβολής μέρους της ανωτέρω Προκαταβολής, που ισοδυναμεί προς το ποσό του Φ.Π.Α. που αντιστοιχεί στην εν λόγω Προκαταβολή και η εκχώρηση του αντίστοιχου ποσού Φ.Π.Α. στον Παραχωρητή, προβλέπονται ρητά στο άρθρο 43.1.1. της οικείας Σύμβασης, αποτελούν δε μία ουσιώδη πρόνοια για την οικονομική λειτουργία της οικείας Σύμβασης, η οποία διευκολύνει κεφαλαιακά τον Παραχωρησιούχο ενώ αποτελεί πιθανό κίνητρο βελτίωσης της προσφερθείσας Προκαταβολής επ' ωφελεία του Παραχωρητή.

10. Συνεπώς, οι σχετικές Συμβάσεις Εκχώρησης που συνάφθηκαν προς διευκόλυνση της καταβολής του αναβαλλόμενου μέρους του τιμήματος της Προκαταβολής Αμοιβής Παραχώρησης και αφορούν στην οικονομική λειτουργία των εν λόγω Συμβάσεων Παραχώρησης πρέπει να θεωρηθούν ότι εντάσσονται στην εν λόγω διαδικασία αποκρατικοποίησης εκ του λόγου και μόνο ότι συνομολογήθηκαν κατ' εφαρμογή ρητής διάταξης (άρθρο 43.1.1) των οικείων Συμβάσεων Παραχώρησης και αποτελούν ούτως συμβάσεις «σε εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης», οι οποίες υπάγονται στο αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 παρ.1 ν. 3049/2002, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 11 και 5 παρ. 1 του ν. 3986/2011.

11. Εν όψει των ανωτέρω παρέλκει η απάντηση επί του πρώτου (α) και δευτέρου (β) σκέλους του εξεταζόμενου ερωτήματος.

Απάντηση

12. Εν όψει των ανωτέρω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ότι οι από 10-4-2017 Συμβάσεις Εκχώρησης Απαιτήσεων μεταξύ της «FRAPORT ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως εκχωρητή, και του «ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», ως εκδοχέα, υπάγονται στο πεδίο της απαλλακτικής διάταξης του άρθρου 10 παρ. 1 του ν. 3049/2002, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 11 και 5 παρ. 1 του ν. 3986/2011, απαλλασσόμενες των τελών χαρτοσήμου, ως συμβάσεις οι οποίες συνάφθηκαν σε εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 22.9.2017

Ο Πρόεδρος

ΜΙΧΑΗΛ Α. ΑΠΕΣΣΟΣ

Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΡΑΝΤΖΑΝΗΣ

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.